เอกสารอ้างอิง

Andreson, I.L. Thesis. Division of Physical Chemistry, The University of Trondheim, Norway, 1973.

Brun, T.S. "Streaming Potential" Årbok Univ. i Bergen, Natur V. r. Nr. 8 (1957)

Brun, T.S. and Vaula, D. "Correlation of measurements of Electro-osmosis and Streaming Potential in Ion-Exchanger membranes" Ber. Bunsenges, Physik. chem. 71(1967):824.

Caplan, S.R. and Mikulecky, D.C. Ion Exchange (Marinsky, J.A. ed.) Marcel Dekker, Inc., New York, 1966.

Caplan, S.R. and Sollner, K.J. Colloid Interface Sci. 46(1974b):67

Carr, C.W., McClintock, R. and Sollner, K. "Matrix Mambrane of graded porosity" J. Electro Chem. Soc. 109 (1962):251.

DeGroot, S.R. and Mazur, P. Non-Equilibrium Thermodynamics North-Holland, Amsterdam. 1962.

Forland, T. and Ostvold, T. "The biological membrane potential" J. Membrane Biol. 16(1974b):101.

Forland, T. and Thulin, L.U. "The Potential across a membrane" Acta chem. Scand. 22(1968):3023.

Graydon, W.F. and Stewart, R.J. "Ion Exchange membrane I. Membrane potential" J. Phy. Chem. 59(1955):86.

Gregor, H.P. and Gregor, C.D. "Synthetic-Membrane Technology" Scientific American 239(1978):88.

Haase, R. Thermodynamics of Irreversible Processes Addison-Wesley Publ., London, 1969.

Hills, G.J., Jacobs, P.W.M. and Lakshminarayanaiah, N. Membrane potential, I. Proc. Roy. Soc. (London) A 262 (1961):246.

Helfferich, F. Ion exchange McGraw-Hill, New York, 1962.

Hodgman, C.D. ed. Handbook of Chemistry and Physics 43 rd. ed., Chemical Rubber Publishing Co., Cleveland, Ohio, 1961.

Ives, D.J.G. and Janz, G.J. Reference Electrode Academic Press, New York, 1961.

Katchalsky, A. and Curran, P.F. Nonequibrium Thermodynamics in Biophysics Harvard Univ. Press, Cambridge, Mass., 1965.

Koryta, J. Dvorák, J. and Bohácková, V. Electrochemistry, Methuen & Co., Ltd., London, 1970.

Lakshminarayanaiah, N. "Transport Phenomena in Artificial Membrane" Chem. Rev. 65. (1955):491.

Lakshminarayanaiah, N. "Counter-ion Transference numbers in Ion-exchange Membrane" J. Phy. Chem. 73(1969):97.

Lakshminarayanaiah, N. and Subrahmanyan, V. "Measurement of Membrane Potentials and Test of Theories" J. Poly. Sci. A2 (1964):4491.

Lorimer, J.W., Boterenbrood, E.J. and Hermans, J.J. "Transport Process in Ion-selective Membranes" Discuss. Faraday Soc. 21 (1956):141.

Mackay, D. and Meares, P. "The Electrical conductivity and Electro-osmotic permeability of a cation exchange membrane" Trans. Faraday Soc. 55(1959):1221.

Meyer, K.H., and Sievers, J.F. La perméabilité des membranes. Helv. Chim. Acta. 19 (1936):649.

Onsager, L. "Reciprocal Relations in Irreversible Processes I" Phy. Rev. 37(1931):405.

Onsager, L. "Reciprocal Relations in Irreversible Processes II" Phy. Rev. 38(1931):2265

Prigogine I. "Introduction to the Thermodynamics of Irreversible Processes" Thomas, Springfield, Illinois, 1955

Saxen, U. Ann. Physik 47(1892):46.

Scatchard, G. "Ion-Exchange Electrodes" J. Am. Chem. Soc. 75(1953):2883.

Springler, K.S. "Transport Processes in Ionic membranes" Trans. Faraday Soc. 54 (1958):1408.

Staverman, A.J. "Non-equilibrium Thermodynamics of Membrane Processes" Trans. Faraday. Soc. 48(1967):176.

Stewart, R.J. and Graydon, W.F. "Ion-Exchange Membranes II Ion transfer rates" J. Phy. Chem. 61(1957):146.

Teorell, T. Proc. Soc. Exptl. Bil. 33(1935):282

Tombalakian, A.S., Barton, H.J. and Graydon, W.F. "Electro-osmotic Water Transport across Ion-exchange Membrane Potentials" J. Phy. Chem. 66(1962):1006.

Trivijitkasem, P. "Water Transport in Anion and Cation Exchange Membranes" Thesis, Division of Inorganic Chemistry, The University of Trondheim, Norway, 1976.

Trivijitkasem, P. and Ostvold, T. "Water Transport in Ion Exchange Membranes" Electrochimica Acta 25(1980):171.

Wiedner, G. and Woermann, D. Ber. Buesenges. Physik. Chem. 79(1975):868.

ภาคผนวก ก.

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

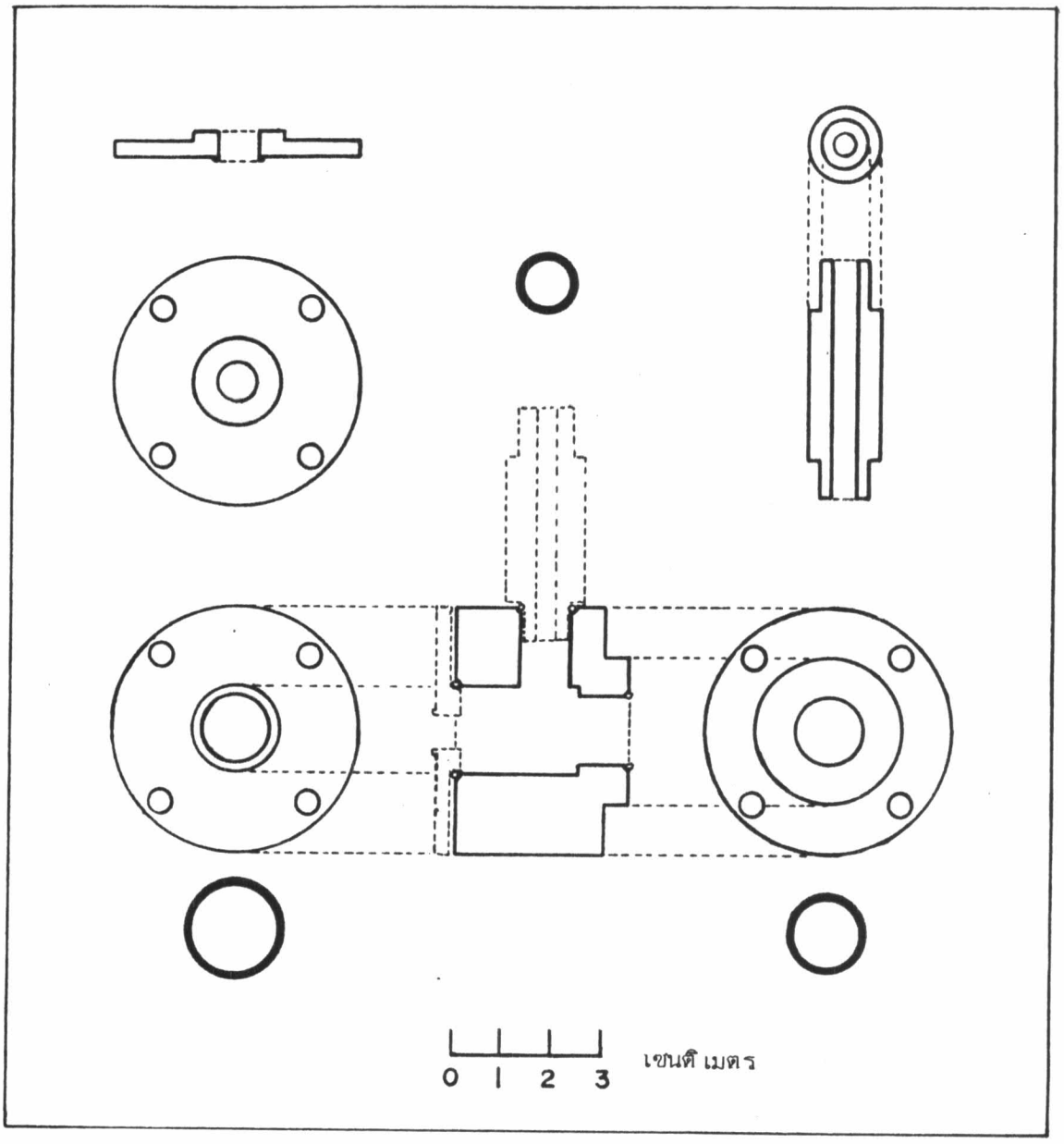

รูปที่ ก. 1 แบบเซลล์ที่บรรจุสารละลาย

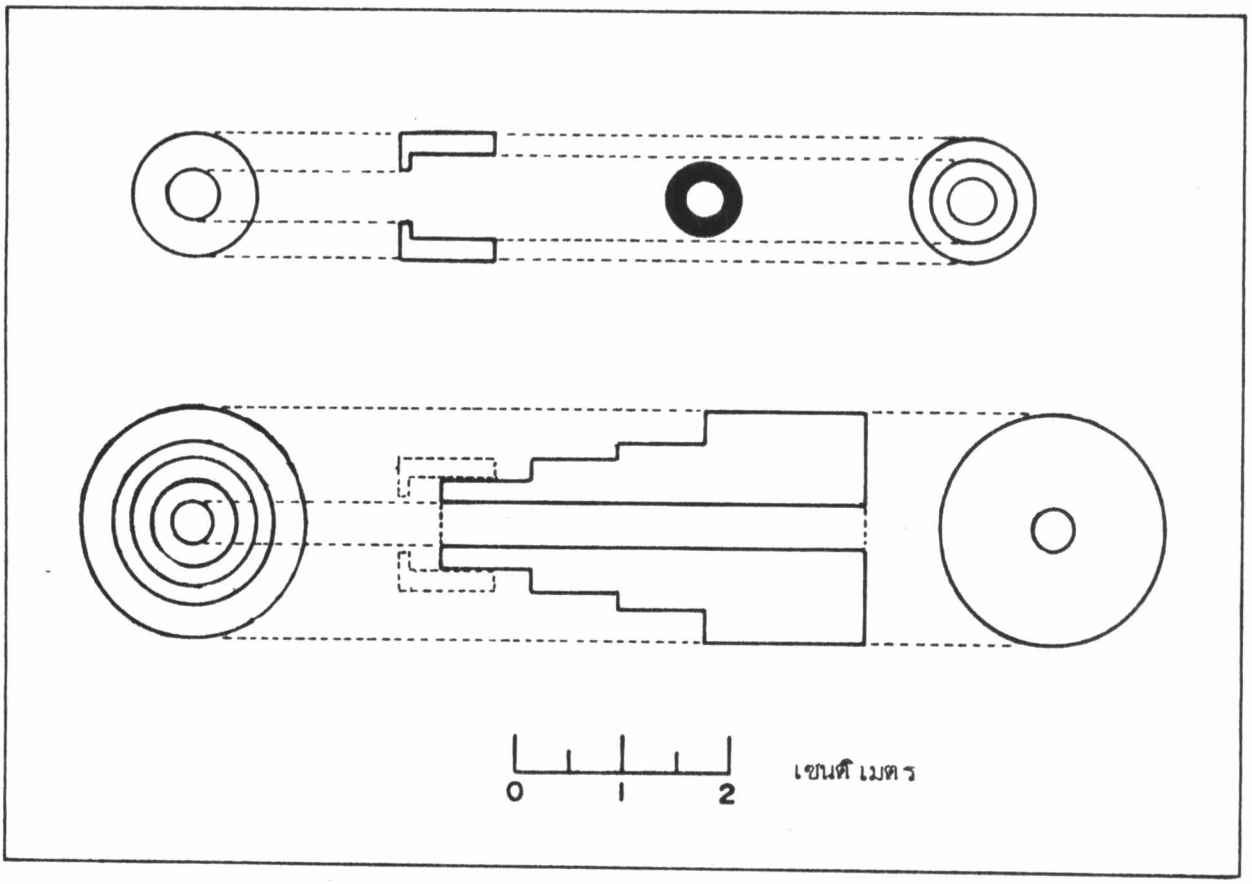

รูปที่ ก. 2 แบบตัวยึดอิเลกโตรด

ภาคผนวก ข.

ตารางที่ ข. 1 เกลือที่ใช้ในการทดลอง

เกลือ	ความบริสุทธิ์ (%)	ผู้ผลิตและที่อยู่
LiCl	99.9	Millinckrodt St. Louis, Missouri, U.S.A.
NaCl	99.5	Carlo erba Milano, Italy
KCl	99.5	BDH Chemical Ltd., Poold, England
$MgCl_2\ 6H_2O$	99.0	Rieden De Haën AG, Germany
$BaCl_2\ 2H_2O$	99.0	E. Merck , Germany

ตารางที่ ข.2 แผ่นแลกเปลี่ยนอิออนบวกแบบเอกพันธุ์

ชนิด	ความจุอิออน (มิลลิสมมูลต่อกรัมของเรซินแห้ง)	ความจุน้ำ (% ของเรซินแห้ง)	ความหนา (มิลลิเมตร)
CR 61 AZL 389	2.6	48	1.2
CR 61 AZL 386	2.7	46	0.6
CR 61 CZL 386	2.8	40	0.6

ตารางที่ ข.3 สภาพนำไฟฟ้าสมมูล (Λ) ของสารละลายเกลือความเข้มข้นต่าง ๆ ณ 25 องศาเซลเซียส (Hodgman, 1961)

เกลือ	สภาพนำไฟฟ้าสมมูล (เซนติเมตรต่อโอห์มต่อสมมูล)		
	ความเข้มข้นของสารละลาย (สมมูลต่อลิตร)		
	0.001	0.01	0.1
LiCl	112.40	107.40	95.86
NaCl	123.74	118.51	106.74
KCl	146.95	143.35	128.96
$MgCl_2$	124.11	114.55	97.10
$BaCl_2$	134.34	123.94	105.19

ภาคผนวก ค.

ตารางที่ ค.1 ค่าความต่างศักย์ไฟฟ้าที่ขึ้นกับเวลา และสตรีมมิงโปเทนเชียล ของระบบแผ่นแลกเปลี่ยนอิออนบวก CR 61 AZL 386 ที่กระตุ้นด้วยสารละลายความเข้มข้น 1 สมมูลต่อลิตร ในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ความเข้มข้น 0.01 สมมูลต่อลิตร

ความแตกต่างความดัน	แผ่นที่	ครั้งที่	ความต่างศักย์ไฟฟ้า (ไมโครโวลต์) เวลา (วินาที) 5	10	20	30	45	60	สตรีมมิงโปเทนเชียล (ไมโครโวลต์)	การกระจาย
0.4	1	1	120	135	140	150	160	170	103.864	0.98
		2	120	130	140	150	155	165		
	2	1	120	125	135	145	155	165	100.495	0.97
		2	120	130	140	150	155	165		
0.6	1	1	170	185	200	210	225	235	149.180	0.97
		2	175	190	205	220	230	240		
	2	1	180	195	210	225	240	250	150.867	0.99
		2	175	190	205	220	235	245		
0.8	1	1	230	245	270	290	310	320	199.508	0.98
		2	235	255	280	295	310	320		
	2	1	230	245	270	285	305	320	198.143	0.98
		2	230	250	275	295	300	315		

ตารางที่ ค.2 ค่าสตรีมมิงโปเทนเชียลต่อหนึ่งหน่วยความแตกต่างความดัน (ε_S) ของระบบแผ่นแลกเปลี่ยนอิออนบวกที่ถูกกระตุ้นด้วยสารละลายความเข้มข้น 0.1 สมมูลต่อลิตร ณ 25 องศาเซลเซียส

สารละลาย	แผ่นแลกเปลี่ยนอิออน	ค่า ε_S ไมโครโวลต์ต่อบรรยากาศ) ความเข้มข้นของสารละลาย (สมมูลต่อลิตร)			
		0.001	0.01	0.1	1.0
LiCl	CR 61 AZL 389	411.706	403.322	448.967	247.250
	CR 61 AZL 386	363.126	371.107	398.427	243.750
	CR 61 CZL 386	203.561	208.135	236.830	202.429
NaCl	CR 61 AZL 389	304.145	285.280	302.034	161.464
	CR 61 AZ1 386	262.940	252.716	266.202	159.893
	CR 61 CZL 386	146.694	136.010	151.982	125.429
KCl	CR 61 AZL 389	246.056	238.416	233.984	128.250
	CR 61 AZL 386	195.761	186.290	203.156	128.179
	CR 61 CZL 386	124.418	119.669	126.162	102.893
$MgCl_2$	CR 61 AZL 389	580.401	526.350	389.206	145.929
	CR 61 AZL 386	535.622	496.843	378.685	149.821
	CR 61 CZL 386	320.706	286.643	263.276	161.071
$BaCl_2$	CR 61 AZL 389	510.340	446.775	304.537	80.071
	CR 61 AZL 386	452.717	421.824	288.540	81.000
	CR 61 CZL 386	265.160	235.502	199.899	87.964

ตารางที่ ค. 3 ค่าสตรีมมิงโปเทนเชียลต่อหนึ่งหน่วยความแตกต่างความดัน (ε_S) ของระบบแผ่นแลกเปลี่ยนอิออนบวกที่ถูกกระตุ้นด้วยสสารละลายความเข้มข้น 1.0 สมมูลต่อลิตร ณ 25 องศาเซลเซียส

สารละลาย	แผ่นแลกเปลี่ยนอิออน	ค่า ε_S (ไมโครโวลต์ต่อบรรยากาศ) ความเข้มข้นของสารละลาย (สมมูลต่อลิตร)			
		0.001	0.01	0.1	1.0
LiCl	CR 61 AZL 389	476.555	445.545	451.902	245.786
	CR 61 AZL 386	415.581	381.991	405.075	244.964
	CR 61 CZL 386	245.060	227.656	243.236.	199.071
NaCl	CR 61 AZL 389	314.863	290.680	297.350	161.286
	CR 61 AZL 386	273.178	252.400	260.132	160.250
	CR 61 CZL 386	144.251	136.843	147.294	126.679
KCl	CR 61 AZL 389	240.431	231.436	241.849	129.107
	CR 61 AZL 386	208.442	203.371	205.726	126.250
	CR 61 CZL 386	125.376	119.886	126.126	102.714
$MgCl_2$	CR 61 AZL 389	578.846	525.661	401.802	147.282
	CR 61 AZL 386	542.376	500.467	379.972	149.464
	CR 61 CZL 386	317.374	290.327	264.993	161.357
$BaCl_2$	CR 61 AZL 389	503.934	456.047	302.855	80.929
	CR 61 AZL 386	462.453	427.219	292.906	80.429
	CR 61 CZL 386	260.689	234.596	200.257	87.714

ตารางที่ ค. 4 ปริมาตรส่วนย่อยของเกลือที่ความเข้มข้นของสารละลายต่าง ๆ กัน (Trivijitkasem, 1976)

เกลือ	ปริมาตรส่วนย่อยของเกลือ (โมลต่อลูกบาศก์เซนติเมตร)			
	ความเข้มข้นของสารละลาย (สมมูลต่อลิตร)			
	0.001	0.01	0.1	1.0
LiCl	17.047	17.149	17.471	18.488
NaCl	16.468	16.615	17.081	18.553
KCl	26.594	26.753	27.256	28.847
$MgCl_2$	18.752	18.771	18.957	20.821
$BaCl_2$	13.708	23.941	24.680	27.015

ตารางที่ ค. 5 ค่าทรานสปอร์ตนัมเบอร์ของน้ำ (t_w) ของระบบแผ่นแลกเปลี่ยนอิออนบวกที่ถูกกระตุ้นด้วยสารละลายความเข้มข้น 0.1 สมมูลต่อลิตร ณ 25 องศาเซลเซียส

สารละลาย	แผ่นแลกเปลี่ยนอิออน	ค่า t_w (โมลต่อฟาราเดย์)			
		ความเข้มข้นของสารละลาย (สมมูลต่อลิตร)			
		0.001	0.01	0.1	1.0
LiCl	CR 61 AZL 389	21.69	21.24	23.64	12.91
	CR 61 AZL 386	19.12	19.54	20.97	12.73
	CR 61 CZL 386	10.68	10.92	12.42	10.54
NaCl	CR 61 AZL 389	16.04	15.03	15.89	8.37
	CR 61 AZL 386	13.86	13.31	13.99	8.29
	CR 61 CZL 386	7.71	7.13	7.95	6.47
KCl	CR 61 AZL 389	12.40	11.99	11.72	6.04
	CR 61 AZL 386	9.74	9.23	10.09	6.04
	CR 61 CZL 386	5.97	5.71	6.02	4.70
$MgCl_2$	CR 61 AZL 389	31.04	28.18	20.92	8.00
	CR 61 AZL 386	28.68	26.62	20.37	8.21
	CR 61 CZL 386	17.31	15.66	14.26	8.80
$BaCl_2$	CR 61 AZL 389	27.20	23.83	16.29	4.35
	CR 61 AZL 386	24.15	22.51	15.44	4.40
	CR 61 CZL 386	14.23	12.65	10.75	4.76

ตารางที่ ค.6 ค่าทรานสปอร์ตนัมเบอร์ของน้ำ (t_w) ของระบบแผ่นแลกเปลี่ยนอิออนบวกที่ถูกกระตุ้นด้วยสารละลายความเข้มข้น 1.0 สมมูลต่อลิตร ณ 25 องศาเซลเซียส

สารละลาย	แผ่นแลกเปลี่ยนอิออน	ค่า t_w (โมลต่อฟาราเดย์)			
		ความเข้มข้นของสารละลาย (สมมูลต่อลิตร)			
		0.001	0.01	0.1	1.0
LiCl	CR 61 AZL 389	25.12	23.48	23.78	12.34
	CR 61 AZL 386	21.70	20.11	21.32	12.79
	CR 61 CZL 386	12.88	11.95	12.76	10.36
NaCl	CR 61 AZL 389	16.60	15.32	15.64	8.36
	CR 61 AZL 386	14.40	13.29	13.67	8.31
	CR 61 CZL 386	7.58	7.18	7.70	6.53
KCl	CR 61 AZL 389	12.10	11.62	12.14	6.09
	CR 61 AZL 386	10.41	10.13	10.23	5.94
	CR 61 CZL 386	6.02	5.72	6.02	4.69
$MgCl_2$	CR 61 AZL 389	31.44	28.15	21.59	8.07
	CR 61 AZL 386	29.03	26.82	20.44	8.19
	CR 61 CZL 386	17.13	15.70	14.35	8.82
$BaCl_2$	CR 61 AZL 389	26.86	24.32	16.20	4.39
	CR 61 AZL 386	24.67	22.80	15.67	4.37
	CR 61 CZL 386	13.99	12.61	10.77	4.76

ประวัติผู้เขียน

นางสาวจันทร์ฉาย จงตระการสมบัติ เกิดวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2500 ที่อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (สาขาฟิสิกส์) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2521 จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาฟิสิกส์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างการศึกษาได้รับทุนจากโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ ในปีการศึกษา 2522 - 2523